

Inhoud

Inhoud 1

1.	Organisatie en inrichting van het onderwijs.....	2
1.1	Inleiding	2
1.2	Doelstelling van de opleiding.....	2
1.3	Toelatingseisen	3
1.4	Organisatie van de opleiding.....	3
1.5	Opleidingscommissie.....	4
1.6	Examencommissie	4
1.7	Kosten.....	4
1.8	Website en elektronische leeromgeving.....	4
1.9	Leslocatie	5
1.10	Registratie en accreditatie	5
1.11	Radboud CSW-certificaat en ECHA-diploma.....	5
1.12	De school, schoolzorg en adviespraktijk	6
2	Opzet van de opleiding	7
2.1	Module 1: Theoretische Inleiding	7
2.2	Module 2: Praktijkmodule	8
2.2.1	De Verrijkingmodule	9
2.2.2	De Begeleidingsmodule	10
2.2.3	De stage	12
2.2.4	Relevante settings.....	13
2.3	Seminar	14
2.4	Scriptiemodule.....	16
2.4.1	Individuele scriptie	17
2.4.2	Jaarthema.....	16
2.5	Studiemiddagen.....	18
3	Terugkomdag en ECHA-Netwerk	18
3.1	Terugkomdag	18
3.2	ECHA Netwerk	19
	Bijlage: Voorwaarden en kosten ECHA-opleiding.....	20

1. Organisatie en inrichting van het onderwijs

1.1 Inleiding

Er is een duidelijke trend in het Nederlandse onderwijs om talent te ontwikkelen. Cognitief talent (hoogbegaafdheid) leidt niet altijd vanzelf tot de daarbij passende schoolprestaties. Binnen scholen en adviespraktijken is er behoefte aan expertise op het gebied van hoogbegaafdheid om een optimale signalering en begeleiding van leerlingen te borgen. De opleiding tot 'ECHA-Specialist in Gifted Education' voorziet in deze behoefte.

De opleiding tot 'ECHA-Specialist in Gifted Education' (ECHA opleiding) is een opleiding voor mensen die werkzaam (willen) zijn in het onderwijs of de zorg van (hoog)begaafde kinderen, jongeren en volwassenen en/of de begeleiding van ouders en leraren van (hoog)begaafde kinderen en jongeren.

De organisatie van de ECHA-opleiding wordt uitgevoerd door het Radboud Centrum Sociale Wetenschappen (Radboud CSW), onderdeel van de Faculteit der Sociale Wetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen. Als universitaire organisatie streeft het Radboud CSW ernaar met al zijn opleidingen een brug te slaan tussen wetenschap en praktijk. Docenten van de ECHA-opleiding combineren hun docentschap met een baan in een adviespraktijk en/of het basis-, voortgezet- of hoger onderwijs. De ECHA-opleiding werkt nauw samen met CBO Talent Development in Nijmegen (www.cbo-nijmegen.nl).

De opleiding is internationaal erkend door de European Council for High Ability (ECHA), een Europese organisatie die vanuit wetenschap, onderwijspraktijk en politiek samenwerkt om het onderwijs aan (hoog)begaafde leerlingen te verbeteren. Gediplomeerde ECHA-specialisten zijn in het bezit van het 'European Advanced Diploma in Educating the Gifted' en mogen zich 'ECHA-Specialist in Gifted Education' noemen.

1.2 Doelstelling van de opleiding

Tijdens de opleiding ontwikkelen cursisten zich tot expert op het gebied van hoogbegaafdheid. Zij vergroten hun kennis en vaardigheid op het gebied van signaleren, begeleiden en adviseren van hoogbegaafden in het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en in de adviespraktijk. Zij leren verder te kijken dan alleen de intelligentie en oog te hebben voor het individu als geheel. Juist door deze benadering levert een 'ECHA-Specialist in Gifted Education' een waardevolle bijdrage aan de professionalisering van het onderwijsveld en de hulpverlening ten behoeve van kinderen en (jong-) volwassenen met capaciteiten op hoogbegaafd niveau.

ECHA-afgestudeerden hebben kennis van (wetenschappelijke) ontwikkelingen op het gebied van hoogbegaafdheid en van internationaal gehanteerde modellen voor signalering en begeleiding. Zij kunnen praktijksituaties relateren aan (inter)nationale theorievorming en nieuwe producten ontwikkelingen en beoordelen op basis van een gedegen theoretische kennis. Ook hebben zij kennis van een groot aantal (inter)nationaal succesvolle voorbeelden van de aanpak van signalering, begeleiding binnen en buiten school, clustering van leerlingen, verslaglegging, evaluatie en opzet van initiatieven.

Daarnaast bouwen cursisten aan een (inter)nationaal netwerk. ECHA-cursisten kunnen aspirant-lid worden van de vereniging ECHA-Nederland (www.echanetwerk.nl). Na het behalen van het ECHA-diploma kunnen zij volledig lid worden.

1.3 Toelatingseisen

Kandidaten dienen te beschikken over:

- een afgeronde hbo- of universitaire opleiding;
- een werkring in het onderwijs of de onderwijs(zorg)begeleiding. Zij die niet in (of ten behoeve van) het onderwijs werkzaam zijn, dienen een schriftelijke motivatie met curriculum vitae toe te voegen bij hun aanmelding.
- een goede leesvaardigheid in de Engelse taal (passief).

1.4 Organisatie van de opleiding

De ECHA-opleiding is ruim 25 jaar geleden ontwikkeld vanuit het Centrum voor Begaafdheidsonderzoek (CBO) van de Radboud Universiteit Nijmegen. De inhoudelijke inrichting van de opleiding valt onder verantwoordelijkheid van de hoofdopleider: dr. Lianne Hoogeveen. De organisatie en coördinatie van de opleiding zijn in handen van Miran Berger, Katja Habraken en drs. Annemarie Glorie. Zij hebben samen met de hoofdopleider de dagelijkse leiding over de opleiding.

1.5 Opleidingscommissie

De opleidingscommissie adviseert de hoofdopleider gevraagd en ongevraagd over alle zaken met betrekking tot het onderwijs. Ook is het een belangrijk orgaan voor de kwaliteitsbewaking van het onderwijs. In deze commissie hebben de docenten en een afvaardiging van de deelnemers aan de opleiding zitting. In de regel komt de commissie vier keer per jaar bijeen. Cursisten die graag deel willen nemen kunnen dit bij het Radboud CSW kenbaar maken. Voor deelname aan de vergaderingen is vergoeding geregeld.

1.6 Examencommissie

De examencommissie bewaakt de naleving van het examenreglement en beoordeelt jaarlijks de studievoortgang van alle deelnemers aan de opleiding. Ook beoordeelt de examencommissie aan het eind van de opleiding of een deelnemer zijn of haar diploma in ontvangst kan nemen. De examencommissie bestaat uit dezelfde personen als de opleidingscommissie minus de afvaardiging van de deelnemers aan de opleiding.

1.7 Kosten

De opleidingskosten worden jaarlijks door de directie van het Radboud CSW vastgesteld en op de website (www.rcsw.nl) gepubliceerd. Het bedrag dient in vastgestelde betalingstermijnen te worden voldaan. Daarnaast zijn er kosten verbonden aan de benodigde literatuur. Deze komen voor rekening van de deelnemer. Zij bedragen ongeveer €180. (Specificering van de kosten vindt u in de bijlage 'Voorwaarden en kosten'.)

1.8 Website en elektronische leeromgeving

Op de website (www.rcsw.nl) vindt men algemene informatie over de opleiding, antwoorden op veel gestelde vragen, nieuws en contactinformatie. Via de website kunnen cursisten inloggen op Moodle; de elektronische leeromgeving. Moodle-ECHA (<https://elo.rcsw.nl/>) bevat alle cursusinformatie en cursusmateriaal, maar ook specifieke opleidingsinformatie, opleidingseisen, roosters, handleidingen en instructies en richtlijnen. Voor Moodle ontvangen cursisten een wachtwoord. Iedereen die toegang heeft tot het systeem krijgt verschillende rechten. Over het hele systeem ligt een rollen- en rechtenbeleid: afhankelijk van uw rol krijgt u bepaalde gegevens te zien. De cursist heeft toegang tot Moodle tot het moment waarop hij het getuigschrift ontvangt. Cursisten onderhouden in Moodle hun persoonlijke portfolio. Alleen de cursist, de hoofdopleider en medewerkers van het Radboud CSW hebben toegang tot de pagina waarin dit portfolio is opgeslagen. Om de privacy te beschermen blijft de toegang beperkt tot deze kleine groep gebruikers.

1.9 Leslocatie

Lesbijeenkomsten en tentamens vinden plaats bij het Radboud CSW, Toernooiveld 5 te Nijmegen of bij Oudlaen Vergaderen, Oudlaan 4 te Utrecht. De Studiemiddagen vinden plaats op een geschikte locatie in of nabij Nijmegen. Het Seminar vindt plaats in Ravenstein (Conferentiecentrum Soeterbeek).

1.10 Registratie en accreditatie

CPION

De opleiding is als Registeropleiding geregistreerd bij de Stichting Permanente Educatie Nederland. (CPION). De ECHA-opleiding heeft de volgende beoordeling gekregen van CPION:

De opleiding tot ECHA specialist in Gifted Education sluit nauw aan bij behoeften en ontwikkelingen binnen het werkveld. Er is in het onderwijs een groeiende belangstelling voor het adequaat begeleiden van hoogbegaafden die niet uit zichzelf tot recht komen en/of goede resultaten behalen. De samenwerking tussen onderwijs en individuele begeleiding is zeer waardevol. Ook sterk is de koppeling tussen de wetenschappelijke theorie en de praktijk die wetenschappelijk bekeken wordt door onderzoek, beschrijving en evaluatie.

Registerleraar

De ECHA-opleiding is gevalideerd door Registerleraar. De opleiding kan in registerleraar worden toevoegen aan het persoonlijke profiel. Hiermee laten leraren zien dat zij zich blijven ontwikkelen in hun vak.

NVO-NIP

De opleiding is geaccrediteerd door de beroepsverenigingen voor psychologen (NIP) en orthopedagogen (NVO).

1.11 Radboud CSW-certificaat en ECHA-diploma

Cursisten die alle onderdelen van de opleiding met een voldoende resultaat hebben afgesloten, ontvangen een certificaat van het Radboud CSW. Op grond hiervan kan het ECHA-diploma worden uitgereikt. Dit diploma is een schriftelijk vastgelegd bewijs van de specifieke expertise die de gediplomeerde bezit.

ECHA-gediplomeerden

- kunnen zich aansluiten bij de Nederlandse Vereniging van ECHA Specialists in Gifted Education - deze mogelijkheid wordt ook geboden aan cursisten van ECHA-opleiding-. Een groeiend netwerk van collega's die in of ten behoeve van onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen werken.
(<http://www.echanetwerk.nl/>)
- hebben toegang tot de jaarlijkse ECHA- Terugkomdag verzorgd door het Radboud CSW. Naast een aantrekkelijk inhoudelijk programma biedt deze conferentie een gelegenheid om contact met andere ECHA-specialisten te leggen.
- hebben de competenties en het netwerk om samen met andere ECHA-professionals nieuwe producten, zoals bijvoorbeeld leermateriaal, te ontwikkelen.
- beschikken over competenties waarmee nieuwe uitdagingen, taken of functies mogelijk worden, binnen en buiten het onderwijs.

1.12 De school, schoolzorg en adviespraktijk

Hoewel de beroepen en werkplekken van ECHA-cursisten een grote verscheidenheid kennen, is het merendeel van de cursisten werkzaam in een school, de schoolzorg of in een adviespraktijk. Scholen, instellingen en adviespraktijken hebben daarmee een deskundig professional in dienst die bevrraagd kan worden op het brede terrein van (hoog)begaafdheid. De ECHA-Specialist Hoogbegaafdheid kan een bijdrage leveren op leerling- of leraar (individueel)-niveau maar ook op team- en directieniveau. Voorbeelden hiervan zijn:

- samen met (collega) leraren inventariseren welke begeleiding op school aanwezig en mogelijk nodig is.
- individuele collega's of schoolteams begeleiden en scholen (coaching en training).
- een voorziening opzetten voor leerlingen die behoefte hebben aan meer (intellectuele) uitdaging.
- de directie van school of samenwerkingsverband adviseren en informeren ten aanzien van beleid op het terrein van (hoog) begaafdheid.
- de school kan putten uit het uitgebreide netwerk wat de ECHA-specialist tijdens en na de opleiding opbouwt. (Onder meer via de Vereniging ECHA Nederland (<http://www.echanetwerk.nl/>). Dit netwerk van deskundigen voorziet in ruime mate in de nodige kennis maar biedt ook inzage in de "best practices" op andere scholen en instellingen.
- de ECHA-specialist is bij uitstek degene die het beleid en de aanpak van school op het gebied van hoogbegaafdheid kan presenteren aan bijvoorbeeld ouders. Ook kan hij of zij ouders individueel of op een ouderavond inhoudelijk informeren –en adviseren- over (hoog)begaafdheid.

2 Opzet van de opleiding

De ECHA-opleiding omvat tenminste 750 uren. De opleiding bestaat uit vier modules en drie studiedagen. De studieduur is twee tot maximaal vier jaar. De ECHA-opleiding is zo opgezet dat cursisten in de eerste module kennis krijgen van de belangrijkste (inter-)nationale theorievorming op het gebied van hoogbegaafdheid, waarna in de volgende opleidingsonderdelen (praktijkmodule, meerdaags seminar, studiemiddagen en scriptie) de relatie wordt gelegd met de dagelijkse praktijk. Voor de contacturen bestaat een strikte aanwezigheidsplicht en er wordt intensieve voorbereiding verwacht in de vorm van literatuurstudie en (praktijk)opdrachten. De opleiding is als volgt opgebouwd:

Modules en verplichte studieonderdelen	Aantal bijeenkomsten	Aantal contacturen	Aantal uren literatuurstudie en opdrachten	Totaal aantal uren per module
Theoretische Inleiding	3 (+ tentamen)	15	125	140
Praktijkmodule; verrijking (keuzemodule)	4 <i>of</i>	16 <i>of</i>	63 <i>of</i>	79 <i>of</i>
Praktijkmodule; begeleiding (keuzemodule)	5	19	60	79
Praktijkmodule; relevante settings	-	-	36	36
Studiemiddag	3	12	8	20
Seminar	2 dagen	16	20	36
Scriptie bijeenkomsten	3	11	420	441
Individuele begeleiding		Maximaal 10		
Totaal		80 (83)	672 (669)	772

2.1 Module 1: Theoretische Inleiding

In deze module wordt kennis gemaakt met de voornaamste (inter)nationale ontwikkelingen op het gebied van:

- concepten van intelligentie en hoogbegaafdheid;
- het signaleren van leerlingen met hoogbegaafde capaciteiten;
- begeleiding en onderwijs voor leerlingen met hoogbegaafde capaciteiten;
- speciale onderwerpen als onderpresteren, groepsprocessen in de klas, behoeften van specifieke groepen zoals allochtone leerlingen.

Literatuur

Het volgende handboek dient te worden aangeschaft door de cursisten: APA Handbook of Giftedness and Talent, Steven I. Pfeiffer, ISBN 13: 9781433826962

Naast dit boek wordt gebruik gemaakt van recente nationale en internationale artikelen.

Bijeenkomsten

De module bestaat uit 3 interactieve bijeenkomsten van 4 uur. Die geroosterd zijn over een periode van 3 tot 4 maanden. De module wordt driemaal per jaar aangeboden; éénmaal in het voorjaar en tweemaal in het najaar. (Het ECHA jaarrooster staat op Moodle.)

Cursisten maken na iedere bijeenkomst een korte opdracht, waarin de theorie gekoppeld wordt aan de praktijk. Daarnaast bereiden zij zich voor door het lezen van literatuur en leveren zij vragen en stellingen in naar aanleiding van deze literatuur. Opdrachten dienen steeds voorafgaand aan de volgende les te zijn ingeleverd. Alle schriftelijke opdrachten dienen tijdig te zijn ingeleverd en goedgekeurd om toegang te krijgen tot het tentamen.

Toetsing

- opdrachten naar aanleiding van de bijeenkomsten
- een schriftelijk tentamen over de behandelde stof

De module Theoretische Inleiding dient te zijn behaald, voordat de cursist toegang heeft tot de andere modules van de opleiding. De cursist heeft recht op deelname aan het tentamen en (indien nodig) aan het hertentamen¹.

Theoretische inleiding	4 maanden	
Tijdsinvestering cursist	Bijeenkomsten (3 x 4 uur)	12 uur
	Zelfstudie (opdrachten/ lezen handboek en artikel/ voorbereiding tentamen)	125 uur
	Tentamen	3 uur
	<i>Eventueel hertentamen</i>	<i>3 uur</i>
	Totaal	140 uur (<i>143 uur</i>)

2.2 Module 2: Praktijkmodule

In deze module leert de cursist de verbinding te leggen tussen de theorie -van module 1- en de dagelijkse praktijk. Er wordt aandacht besteed aan de theoretische onderbouwing van de activiteiten en interventies in school, adviespraktijk of begeleiding. Zowel bij de beschrijving van een geobserveerde situatie als bij de evaluatie ervan dient de cursist aan te geven bij welke

---

1 Indien een cursist een tweede herkansing nodig heeft, zijn er extra kosten aan verbonden (zie bijlage).

wetenschappelijke stroming de betreffende activiteit aansluit, wat de meerwaarde daarvan is en welke punten aandacht verdienen.

De praktijkmodule bestaat uit de volgende onderdelen:

- A. De cursist maakt een keuze uit tenminste één van de volgende drie mogelijkheden:
- de verrijkingsmodule (paragraaf 2.2.1)
  - de begeleidingsmodule (paragraaf 2.2.2)
  - een stage binnen een door het Radboud CSW goedgekeurde organisatie (paragraaf 2.2.3)
- B. Het bezoeken van drie relevante settings en het beschrijven hiervan.

Voor de praktijkmodule dient de cursist een aantal verslagen te schrijven. Daarbij hoort een gedegen en zorgvuldige verslaglegging. Deze dient te voldoen aan de APA-literatuurnormen. (American Psychological Association (APA) (2009). Publication manual of the American Psychological Association (6th ed.). Washington, D.C.: Author.)

Voorkennis

Cursisten moeten alle onderdelen van de Theoretische Inleiding hebben behaald om te worden toegelaten tot de praktijkmodule. Deze voorwaarde geldt ook voor het indienen van verslagen van relevante settings.

2.2.1 De Verrijkingsmodule

In de verrijkingsmodule wordt de praktijk steeds onderbouwd met theoretische inzichten. Er wordt bijvoorbeeld gewerkt met spellen en een Vooruitwerklab-les om de toepasbaarheid te leren ervaren. De toepasbaarheid van gelezen literatuur of behandelde onderwerpen wordt steeds bediscussieerd. In de module komen de volgende vragen aan bod:

- Wat weten we over leren? Denken en leren hoogbegaafde leerlingen 'sneller', of 'anders'? Of allebei?
- Welke leerlingen hebben baat bij een verrijkingstraject? Hoe signaleer je die? Welke doelen stel je?
- Hoe zet je een curriculum op voor verrijking? Hoe beoordeel je bestaande (verrijkings-) materialen, en hoe zet je ze in voor je leertraject? Hoe ontwikkel je lessen op maat voor een specifieke leerbehoefte?
- Wat zijn mogelijke problemen voor leerlingen in een verrijkingstraject?
- Welke docentcompetenties zijn nodig? Hoe zorg je voor overdracht naar collega's en ouders?
- Hoe zet je verslaglegging in voor de begeleiding van het kind ná het verrijkingstraject? Hoe zorg je voor 'transfer'?

Literatuur

Deels wordt teruggerepen op de literatuur van de theoretische Inleiding en deels wordt nieuwe literatuur aangeboden.

Bijeenkomsten

De module bestaat uit 4 interactieve bijeenkomsten van 4 uur. Deze zijn geroosterd over een periode van 4 tot 5 maanden. De cursus wordt tweemaal per jaar aangeboden; éénmaal in het voorjaar en éénmaal in het najaar.

Opdrachten en toetsing

De verrijkingsmodule is een hands-on module, waarbij net als in alle modules het *eigen* leren wordt aangesproken. Cursisten maken na iedere bijeenkomst een schriftelijke opdracht, waarin de link tussen de behandelde stof en de eigen dagelijkse praktijk wordt gelegd. Opdrachten dienen telkens vóór de volgende bijeenkomst ingeleverd te zijn. De feedback die cursisten op hun opdracht ontvangen draagt wezenlijk bij aan het leereffect. De module wordt afgesloten met een individuele posterpresentatie. Cursisten geven in 2 tot 3 minuten de kern van het door hen gekozen thema weer, met als doel medecursisten te informeren, overtuigen, activeren en/of prikkelen. Naar aanleiding van de leerpunten die cursisten voorafgaand aan de module formuleren en inleveren, wordt een **reflectieverslag** geschreven; het doel is te reflecteren op het eigen leerproces.

De module is behaald indien het reflectieverslag en de posterpresentatie voldoende zijn beoordeeld en alle –tussen-opdrachten tijdig zijn ingeleverd.

Verrijkingsmodule		4 maanden
Tijdsinvestering cursist	Bijeenkomsten	16 uur
	Vorbereiden bijeenkomsten/ literatuur	24 uur
	Opdrachten	16 (+3) uur
	Presentatie	20 uur
	Totaal	79 uur
Maximum aantal deelnemers	18 per groep	

2.2.2 De Begeleidingsmodule

Tijdens deze module staan verscheidene manieren van begeleiding van (hoog)begaafde leerlingen centraal: cognitieve gedragstherapie (individuele begeleiding), strategietraining (individueel en klassikaal) en dynamic assessment (klassikaal).

Cognitieve gedragstraining

In dit onderdeel wordt kort ingegaan op de achtergrond van cognitieve gedragstherapie. Besproken wordt hoe een training opgezet kan worden waarbij er aandacht is voor het stellen van doelen en de techniek van het G-schema waar de begeleider (leerkracht, intern begeleider of remedial teacher) van een kind gebruik van kan maken in een één op één setting of een groepje leerlingen. Ook komen

technieken aan bod die kunnen worden aangewend om een verandering in het denkproces in te zetten waarbij een niet-helpende gedachte omgezet wordt in een helpende gedachte, om daarmee een gewenste gedragsverandering te bewerkstelligen. Trainingsvaardigheden worden geoefend in de eigen setting. Iedere deelnemer neemt eigen casuïstiek mee en wisselt werkervaringen uit.

Strategietraining

De achtergrond, de doelen en de opzet van de strategietraining, zoals deze gegeven kan worden door een begeleider (leerkracht, intern begeleider of remedial teacher) van een kind, worden belicht. Er wordt op zoek gegaan naar strategieën voor/van leerlingen (kinderen en jeugdigen) op velerlei vlak. De training is inzetbaar in één-op-één situaties, maar ook in groepen, waarbij het leerproces van de leerling(en) centraal blijft staan. Concrete vraag die wordt beantwoord: hoe zorg je voor leer-momenten (zogenaamde 'wringmomenten') in een opdracht, waardoor de leerling nieuwe strategieën, op velerlei vlak, leert herkennen bij zichzelf (en anderen) en deze bewust(er) gaat inzetten?

Dynamic assessment

In dit onderdeel om komen onderstaande punten aan bod:

1. Mindset en zelfkennis.
2. Kennis van de eigen leer- en denkstijlen .
3. Differentiatie in de klas: opdrachten zonder plafond die uitdagend zijn voor alle leerlingen, en dynamic assessment: waarom en hoe.
4. Docentcompetenties voor optimaal maatwerk.

Oprachten en toetsing

De begeleidingsmodule is een 'hands-on' module, waarbij cursisten op eigen leerdoelen worden aangesproken. Zij formuleren aan de hand van literatuur een drietal conclusies, stellingen of vragen en werken voor ieder onderdeel een schriftelijke opdracht uit. Feedback en de verwerking hiervan is

een wezenlijk onderdeel van –het leereffect van- de module. Ook verzorgen cursisten een individuele posterpresentatie. Zij geven in 2 tot 3 minuten de kern van het door hen gekozen thema weer, met als doel medecursisten te informeren, overtuigen, activeren en/of prikkelen.

Naar aanleiding van de leerpunten die cursisten voorafgaand aan de module formuleren en inleveren, wordt een **reflectieverslag** geschreven; het doel is te reflecteren op het eigen leerproces.

De module is behaald indien het reflectieverslag en de posterpresentatie voldoende zijn beoordeeld én alle –tussen-opdrachten tijdig zijn ingeleverd.

Literatuur

Deels wordt teruggegrepen op de literatuur van de theoretische Inleiding en deels wordt nieuwe literatuur aangeboden.

Bijeenkomsten

De module bestaat uit 5 interactieve bijeenkomsten van 4 uur. Deze zijn gespreid geroosterd over een periode van 4 tot 5 maanden. Deelname aan de bijeenkomsten is verplicht. De cursus wordt driemaal per jaar aangeboden; tweemaal in het voorjaar en éénmaal in het najaar.

Begeleidingsmodule	4 maanden	
Tijdsinvestering cursist	Bijeenkomsten	19 uur
	Vorbereiden bijeenkomsten literatuurstudie	24 uur
	Opdrachten	16 uur
	Presentatie	20 uur
	Totaal	79 uur
Maximum aantal deelnemers	18 per groep	

2.2.3 De stage

In een stage passen cursisten de kennis, verworven in de Theoretische Inleiding, toe in de praktijk. Dit gebeurt onder begeleiding van een afgestudeerd ECHA-specialist op de stageplaats én een docent van het Radboud CSW.

De **leerdoelen** zijn:

- Ervaring opdoen op een plaats waar gewerkt wordt met of voor hoogbegaafde leerlingen.
- Leren om de opgedane theoretische kennis toe te passen in de praktijk.
- Het evalueren van activiteiten ten behoeve van hoogbegaafden op basis van een gedegen theoretische onderbouwing.
- Competentieverruiming op het gebied van onderwijs/ begeleiding van hoogbegaafden.

Cursisten maken voor de start van de stage op basis van een format een inhoudelijk voorstel dat goedgekeurd dient te worden door de hoofdopleider van de ECHA-opleiding. De stage wordt afgesloten met een stageverslag en dient binnen één jaar na goedkeuring van het stagevoorstel te zijn afgerond.

Voorbeelden van stages zijn: het begeleiden van een verrijkingsklas, het opzetten van hoogbegaafdenbeleid op school, het intensief begeleiden van leerlingen met hoogbegaafdenproblematiek. In de bijlagen vindt u de richtlijnen die gelden voor een stage en de eisen die gesteld worden aan de stagebegeleider van instelling/school.

Stage		
Duur stage	Maximaal één jaar	
Tijdsinvestering cursist	Stage	200 uur
	Schrijven stage voorstel	4 uur
	Schrijven stageverslag	40 uur
	Totaal	244 uur
Aanmelden	De cursist vraagt het format van het stagevoorstel op en levert een stage voorstel in.	m.berger@ru.nl

2.2.4 Relevante settings

De cursist bezoekt drie zogenaamde 'relevante settings' tijdens de opleiding. Bijvoorbeeld een bezoek aan een school (plusklas) of instellingen waar met/voor hoogbegaafden wordt gewerkt. Ook deelname aan een (inter)nationale conferentie over begaafdheid geldt als relevante setting. Bezoek van of werkzaamheden voor de eigen werkplek gelden niet als relevante setting. Evenmin kunnen de Module Seminar of een studiemiddag van de ECHA-opleiding als relevante setting worden ingezet. De ECHA-terugkomdag voor cursisten en alumni mag wel als relevante setting worden bezocht.

De bezoeken kunnen worden afgelegd met meer cursisten. Deelnemers dienen echter altijd individueel een verslag te schrijven.

In de verslaglegging (zie ook de richtlijnen in de bijlagen) dient een koppeling gemaakt te worden naar relevante literatuur en hanteert de cursist de literatuurverwijzingen volgens APA normen. (American Psychological Association (APA) (2009). *Publication manual of the American Psychological Association* (Sixth ed.). Washington, D.C.: American Psychological Association.)

Om te kunnen starten met de scriptiemodule, dient tenminste één verslag van een relevante setting te zijn goedgekeurd. Door het schrijven van de verslagen van de relevante settings (met de APA-normen en literatuurverwijzingen) maakt de cursist kennis met de eisen die de opleiding stelt aan verslaglegging en dus ook aan de scriptie. Het schrijven van de verslagen en de feedback die de cursist krijgt van een beoordelaar, leggen een basis voor het schrijven van de scriptie. Als de kwaliteit van het eerste verslag bij herhaling onvoldoende blijkt te zijn (beoordeling door een docent van de opleiding) kan de hoofdopleider de cursist adviseren de opleiding niet af te ronden.

Relevante settings		
Tijdsinvestering cursist	Bezoek 3 relevante settings	24 uur
	Schrijven verslagen (3x4uur)	12 uur
	Totaal	36 uur

2.3 Seminar

Tijdens het Seminar maken cursisten kennis met vertegenwoordigers van het (inter)nationale kader van specialisten op het gebied van hoogbegaafdheid. Zij krijgen up-to-date kennis over actuele thema's die spelen in het veld. Het seminar draagt bij tot een intensieve kennismaking met medecursisten en het opbouwen van een nationaal netwerk.

Leslocatie

Tijdens het seminar verblijven cursisten in vergader- en conferentiecentrum Soeterbeeck in Ravenstein, waar zij ook overnachten. Ervaringen over deze locatie zijn positief; de omgeving, de rust, de catering, de klantvriendelijkheid en de slaapgelegenheden zijn, naast een goed programma, ingrediënten voor een geslaagd seminar.

Programma

De invulling van het programma voor de seminars is wisselend. Hieronder volgt een overzicht van sprekers/ programmaonderdelen uit eerdere seminars.

Bart Vogelaar	Universiteit van Leiden	Dynamisch testen van excellente leerlingen
Joyce Gubbels	Expertisecentrum Nederlands Radboud Universiteit	Verrijkingsprogramma's: wat werkt?
Jacqueline Boerefijn	Positief Psycholoog	Positief onderwijs
Desirée Houkema	Senior leerplanontwikkelaar Informatiepunt onderwijs en hoogbegaafdheid (SLO)	Talent stimuleren; actuele ontwikkelingen van het Informatiepunt Onderwijs & Talentontwikkeling
Rianne van de Ven	Coach voor HB volwassenen	Coaching van hoogbegaafde volwassenen
Jan van Os	Stedelijk Gymnasium Schiedam	De socratische methode en de kunst van het leren (mathetiek)
Nanda Rommelse	Donders Instituut, Radboud Universiteit	De relatie tussen intelligentie en psychische problemen.
Agnes Burger	Psycholoog	Kinderen met (kenmerken van) HB en DB
Albert Kaput	Feniks talent	Hoog getalenteerde drop-outs: kansen en belemmeringen
Dick van Hennik	Voorzitter Vereniging Begaafdheids- profielscholen (BPS)	Dilemma's voor de school: wat doen Begaafdheidsprofielscholen?
Floor Raeijmaekers	Het Talentenlab	Mindset

Jaarlijks wordt er in het voor- en najaar een tweedaagse seminar ingeroosterd.

Seminar		
Tijdsinvestering cursist	Cursisten nemen deel aan één seminar naar keuze.	16 uur
	Opdrachten	20 uur
	Totaal	36 uur
Maximum aantal deelnemers	18 per seminar	

2.4 Scriptiemodule

In de scriptiemodule voert de cursist onder begeleiding van een docent en eventueel in samenwerking met medestudenten een empirisch of theoretisch onderzoek uit en schrijft daarover een scriptie. Deze dient nuttig en relevant te zijn voor het veld van onderwijzers/leraren, wetenschappers, hulpverleners en/of overheidsinstellingen en gerelateerd te zijn aan het onderwerp hoogbegaafdheid.

Empirisch of theoretisch onderzoek

Het verschil tussen een empirisch en theoretische scriptie berust op de vindplaats van de data waarmee de vraagstellingen beantwoord worden. De dataverzameling van het empirische onderzoek vindt plaats in de praktijk. Dit houdt in dat gegevens verzameld worden bij personen, scholen, instellingen en dergelijke om hypothesen te gaan toetsen. Het theoretische onderzoek behelst een literatuurstudie inclusief een kritische reflectie daarop.

Leerdoelen

De cursist is in staat om:

1. Op basis van literatuur een relevante vraagstelling te formuleren.
2. Een onderzoek op te zetten en uit te voeren ter beantwoording van de vraagstelling.
3. Op betrouwbare en inzichtelijke wijze gegevens te analyseren.
4. Op basis van de uitkomsten een conclusie te formuleren en hierop te reflecteren.
5. Wetenschappelijk verantwoord te rapporteren over het onderzoek.

Bijeenkomsten en voorwaarden

Het deelnemen aan een startbijeenkomst en twee voortgangsbijeenkomsten is verplicht. De studietijd voor de scriptiemodule is (maximaal) één jaar. Om te kunnen starten met de scriptiemodule, dient tenminste één verslag van een relevante setting te zijn goedgekeurd. Cursisten kunnen aan een startbijeenkomst deelnemen en vervolgens besluiten om in een latere scriptieronde het scriptievoorstel in te dienen.

Cursisten hebben recht op een maximaal aantal begeleidingsuren (10 uren) die gespreid over maximaal één jaar kunnen worden ingezet. Indien er onverhoopt meer begeleidingsuren of een langere periode van begeleiding nodig is, dienen de extra kosten te worden voldaan. (Zie bijlage 'Kosten en voorwaarden')

2.4.1 Individuele scriptie

Cursisten kunnen driemaal per jaar op ingeroosterde startmomenten beginnen met de scriptie. Vanaf het gekozen startmoment wordt gedurende één jaar onder begeleiding van een docent gewerkt aan de scriptie. Het is mogelijk om samen met een andere cursist een scriptie te schrijven.

Procedure:

- Cursisten kunnen op drie momenten per jaar een scriptievoorstel inleveren: in september, januari of in mei. Geadviseerd wordt om al voorafgaand aan de startbijeenkomst een begin te maken met dit voorstel. Er wordt gebruik gemaakt van een format.
- Op grond van het scriptievoorstel waarin het onderwerp en de aard van hun onderzoek zijn beschreven, worden begeleiders toegewezen. Indien nodig wordt een cursist gevraagd het voorstel nader toe te lichten en aan te passen.
- Per mail worden cursisten geïnformeerd wie hun begeleider is. De cursist neemt vervolgens zelf contact op met de begeleider.
- De cursisten dient binnen 12 maanden na toewijzing van een begeleider de scriptiemodule af te ronden.
- De cursist zorgt voor een realistische planning en maakt concrete afspraken met de begeleider.
- In de planning dient de cursist er rekening mee te houden dat de scriptie twee maanden voor de deadline moet zijn goedgekeurd door eerste beoordelaar (=scriptiebegeleider). Deze (de scriptiebegeleider) biedt de scriptie aan aan de tweede beoordelaar. Binnen drie weken geeft de tweede beoordelaar feedback aan de eerste beoordelaar die deze bespreekt met de cursist.
- Eventueel wordt de scriptie aangepast.

Vanaf het moment dat een cursist zijn/ haar scriptievoorstel heeft ingeleverd, neemt de cursist deel aan een scriptieronde. Een ronde omvat 12 maanden (1 jaar). Hierbinnen neemt de cursist deel aan twee voortgangsbijeenkomsten. Eén jaar nadat scriptiebegeleiders zijn toegewezen is er een gelegenheid om het diploma te ontvangen. Doorgaans vinden de diploma-uitreikingen plaats na afloop van een studiemiddag of terugkombijeenkomst.

Cursisten die een wetenschappelijk artikel willen schrijven voor een internationaal wetenschappelijk tijdschrift, kunnen extra begeleidingsuren ontvangen vanuit het Behavioral Science Institute (BSI) van de Radboud Universiteit. Om hiervoor in aanmerking te komen, dienen zij een motivatie en uitgebreid onderzoeksvoorstel in. (zie ook richtlijnen voor de scriptiemodule)

2.4.2 Jaarthema

In plaats van een individuele scriptie en een eigen onderwerp kunnen cursisten een jaarthema kiezen. Eenzelfde onderwerp wordt door een aantal cursisten onderzocht. Er wordt zelfstandig gewerkt; de betrokken scriptiebegeleider heeft een inhoudelijke en geen sturend rol. Om een jaarthema met elkaar succesvol te kunnen afronden, is het dan ook een vereiste dat cursisten goed kunnen samenwerken met anderen.

De onderwerpen zijn gerelateerd aan lopend onderzoek van de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Radboud Universiteit. Hiermee wordt de mogelijkheid geboden om bij te dragen aan een groter en soms internationaal onderzoek. Thema's worden jaarlijks op een vast moment bekend gemaakt

waarna inschrijving openstaat. Om zinvol te kunnen samenwerken is een minimaal aantal inschrijvingen vereist. Bij onvoldoende aanmeldingen kan een jaarthema dus niet starten.

Voorbeelden van jaarthema's: handelingsverlegenheid PO en VO, het signaleren en begeleiden van hoogbegaafde leerlingen, het jonge (begaafde) kind, onderzoekend leren, kindertekeningen, CBO-groepsscreening, ADHD en hoogbegaafdheid en mindset.

2.5 Studiemiddagen

Gedurende de opleiding dient de cursist minimaal drie keer deel te nemen aan een studiemiddag. Jaarlijks worden drie studiemiddagen ingeroosterd. Cursisten kiezen zelf voor het moment waarop zij deelnemen en mogen aan meer dan drie middagen deelnemen. Een verplicht onderdeel van de scriptiemodule is het presenteren van het scriptieonderzoek tijdens één van de studiemiddagen. De presentaties kunnen gaan over wringmomenten in de voortgang van de scriptiemodule, over het onderzoeksproces en/of de onderzoeksresultaten. Cursisten hoeven dus niet te wachten met hun presentatie totdat hun onderzoek is afgerond. De studiemiddagen worden afgesloten met een diploma-uitreiking. Hierbij zijn familie en/of vrienden uitgenodigd om aanwezig te zijn.

Aanmelden en Studiebelasting

Inschrijven en aanmelden voor het geven van een presentatie kan het gehele studiejaar tot respectievelijk drie en vier weken voorafgaande aan een studiemiddag. Deelname staat open voor cursisten die de Theoretische Inleiding hebben behaald.

Studiemiddagen vinden in de regel plaats op vrijdagen van 13.00-17.00 uur. De studiebelasting is 20 uur waarvan 12 uren contacttijd en 8 uren opdrachten, voorbereiding en discussie.

Alternatief programma

Ingeplande studiemiddagen worden in principe niet verplaatst naar een andere datum. Indien het aantal aangemelde presentaties klein is, wordt het programma aangevuld met bijvoorbeeld ronde tafelgesprekken. Deelnemers dienen dan een stelling of thema in te brengen.

3 Terugkomdag en ECHA-Netwerk

3.1 Terugkomdag

Elke eerste woensdag in november vindt jaarlijks een Terugkomdag plaats voor ECHA-gediplomeerden. Ook ECHA-cursisten zijn welkom. Zij kunnen de dag als "relevante setting" inzetten.

Cursisten die in het najaar hun ECHA-opleiding afronden, kunnen (tegen een gereduceerd tarief) deelnemen en hun diploma uitgereikt krijgen tijdens de Terugkomdag.

Na het behalen van het diploma zijn gediplomeerden verplicht tweemaal in de vijf jaar deel te nemen aan de Terugkomdag om hun titel 'ECHA-Specialist in Gifted Education' te behouden. Deelname aan een internationale ECHA conferentie kan deelname aan de terugkomdag vervangen. Bezoek aan de terugkomdag behoort niet tot de verplichte onderdelen van de ECHA-opleiding. De terugkomdag dient dan ook apart vergoed te worden: deelname tegen kostprijs.

3.2 ECHA Netwerk

ECHA afgestudeerden (en cursisten van ECHA-opleiding) kunnen zich aansluiten bij de Vereniging ECHA Nederland, een landelijke vereniging van specialisten op het gebied van advisering, begeleiding en coaching van (hoog)begaafde leerlingen, hun ouders en scholen én (hoog)begaafde volwassenen. (<http://www.echanetwerk.nl/>)

Bijlage: Voorwaarden en kosten ECHA-opleiding

Duur van de opleiding

De opleidingsduur is twee jaar bij een studielast van 6 tot 8 uren per week en 43 effectieve studieweken per jaar. De studielast kan gespreid worden over maximaal vier jaar. Een module dient binnen een jaar na aanvang te zijn afgerond. De vier modules dienen binnen vier jaar na start van de theoretische inleiding te zijn afgerond met een positief resultaat om voor het diploma in aanmerking te komen.

Kosten opleiding

De kosten voor de ECHA-opleiding bedragen €7.050 bij een start in januari 2019 en €7.500 bij een start in september 2019 . Door het ondertekenen van het inschrijfformulier verbindt de cursist zich aan de betalingsregeling. Deze luidt dat de cursist verantwoordelijk is voor betaling van het volledige bedrag van de opleidingskosten. Kosteloos annuleren kan tot vier weken voor aanvang van de opleiding. Annulering binnen vier weken voorafgaand aan de start van de opleiding betekent dat de cursist een factuur ter hoogte van de eerste termijn dient te voldoen.

Extra kosten

Het Radboud CSW kan extra kosten in rekening brengen voor:

- extra tentamengelegenheid voor de theoretische inleiding (module 1). Voor deze module geldt dat de cursist recht heeft op een tentamen en (indien nodig) een hertentamen. Indien een cursist een tweede hertentamen nodig heeft, volgt een individuele opdracht. Hiervoor wordt € 250 in rekening gebracht,
- extra module: het mogelijk om zowel de verrijkingsmodule als de begeleidingsmodule te volgen. Aan het volgen van een extra module zijn kosten verbonden. Omdat de module binnen de opleiding van de cursist wordt gevolgd, is er een korting van kracht. De kosten voor een extra module voor 2019 worden nader bekend gemaakt.
- extra begeleiding tijdens het schrijven van verslagen/ het artikel,
- een nieuw stage- of scriptievoorstel nadat eerder een scriptievoorstel is goedgekeurd,
- een voortgangs- adviesgesprek op aanvraag van een cursist,
- opdrachten die na een deadline worden ingeleverd.

Aantal deelnemers en inschrijving

De ECHA-opleiding start met groepen van maximaal 18 cursisten. Bij de verrijkings- en begeleidingsmodule, als ook bij de seminars, geldt ook een maximum aantal deelnemers. Inschrijving voor deze modules vindt plaats op basis van volgorde van binnenkomst van de aanmeldingen. Het principe vol=vol is hierbij van toepassing.

Cursisten dienen zich individueel in te schrijven voor een uitvoering van een module. De cursist verbindt zich hiermee aan de betreffende module. Indien een cursist onverhoopt niet aan de cursus deelneemt of gedurende de cursus stopt, is het mogelijk om voor een volgende uitvoering van de module in te schrijven. Hieraan zijn extra kosten verbonden.

Afwezigheidsregeling

Om een onderdeel te kunnen behalen is aanwezigheid bij alle bijeenkomsten verplicht. Indien cursisten een bijeenkomst missen om zwaarwegende redenen, kan deze gecompenseerd worden. De cursist neemt hiertoe contact op met de docent. De docent bepaalt hoe de bijeenkomst gecompenseerd dient te worden en beoordeelt of de cursist voldoende heeft gecompenseerd. De cursist informeert de administratie als de compensatie is voldaan. Als bewijsstuk hiervan dient de cursist een mailbericht van de docent toe te voegen waarin staat dat is voldaan. Cursisten die niet aan de compensatie hebben voldaan, hebben de module niet behaald.

Indien cursisten meer dan één bijeenkomst missen, dan dient de module opnieuw te worden gevolgd.

Voorwaarden verslagen

Bij opdrachten en verslagen staat een maximum aantal woorden vermeld. Bij overschrijding van dit maximum wordt de opdracht niet nagekeken. De verslagen worden geschreven in Arial 10, regelafstand 1 ½. Docenten en begeleiders hanteren een drie-weken termijn voor het nakijken van opdrachten en verslagen. Indien een opdracht of verslag wordt ingeleverd buiten de afgesproken termijn om, kan niet gegarandeerd worden dat deze drie-weken termijn wordt gehaald.

Studieadvies en bindende afwijzing

1. De hoofdopleider kan besluiten een cursist die de theoretische inleiding (module 1) of de vereiste verslagen (opdrachten en verslagen module 2) niet met een voldoende resultaat heeft afgerond, het advies te geven de opleiding niet voort te zetten.
2. Een cursist die een onderdeel niet met een voldoende resultaat kan afronden, kan de mogelijkheid benutten een studievoortgangsgesprek met de hoofdopleider aan te vragen. Tijdens dit gesprek worden de mogelijkheden besproken om de opleiding voort te zetten.

3. De hoofdopleider kan, op grond het studievoortgangsgesprek en de studieresultaten, een cursist het bindend studieadvies geven om te stoppen met de opleiding: bindende afwijzing.
4. De hoofdopleider kan besluiten dat een cursist een extra gelegenheid krijgt om de theoretische inleiding te behalen. (Hieraan zijn extra kosten verbonden: zie Extra kosten)
5. De hoofdopleider kan besluiten dat een cursist een extra mogelijkheid krijgt om opdrachten en/of verslagen in te leveren. Een cursist kan hierbij van de mogelijkheid gebruik maken om extra begeleiding te ontvangen. (Hieraan zijn extra kosten verbonden: zie Extra kosten).
6. Een cursist die de opleiding niet kan afronden ontvangt van de behaalde modules een bewijs van deelname.

Wijzigingen voorbehouden

Gedurende de opleiding kunnen zich inhoudelijke wijzigingen voordoen. Deze komen de kwaliteit van de opleiding ten goede. Ook alle genoemde data zijn onder voorbehoud. Bij wijzigingen in de inhoud en in de planning wordt altijd rekening gehouden met belangen van cursisten. In verband met de landelijke vakantiespreiding is het in de roostering niet altijd mogelijk rekening te houden met vakanties van iedere regio.

Het is mogelijk dat extra (verplichte) bijeenkomsten worden aangeboden gedurende de opleiding als dit ten goede komt aan de kwaliteit van de opleiding.

Klachten

Het Radboud CSW heeft een klachtenregeling. Zie hiervoor de website van Radboud CSW: <http://www.rcsw.nl/over-ons/klachten>.